

kakšno čepico je nosil na svoji sivi glavi. Leta 1826. je kot enaindvajsetletna deklica podala roko v zakon bratrancu, ki je bil graščak na Bazedovem (Basedow.) Toda mlada nevesta je doživela strašno razočaranje: njen mož je ljubil šport, lov, konje in pa druge zastopnice ženskega spola, svojo poročeno ženo pa je zanemarjal. Samó tri leta je trajal zakon; l. 1829. je protestantovska cerkvena gospôska razdružila njiju zakon, nakar si je mož takoj poiskal drugo ženo, Ida pa se je smrtno užaljena vrnila k svoji materi, ki jo je bila medtem doletela ista usoda, da jo je bil mož zapustil. Kar je še posebno bolelo mlado grofico, je bilo to, da je bila v kratki dôbi svojega nesrečnega zakona postala mati detetu ženskega spola, ki je duševno in telesno hiralo, dokler ni izhiralo v 24. letu svoje dôbe v Berolinu, kamor jo je bila vzela k sebi neka prijateljica materina.

Od leta 1829. dalje razločujemo lahko prav natanko tri d o b e njenega življenja. Prva dôba sega od leta 1829. do l. 1849., torej dvajset let. To je dôba nemirnega potovanja in iskanja resnice. Ker v svoji mladosti ni bila dobila nikakršne verske vzgoje, zato tudi ni umela, ko je prišlo razočaranje, s tiho vdanostjo prenašati svoje nesreče. Največji srd je začutila v svojem srcu proti oni uredbi socialnega življenja, ki se je bila ob njej razbila njena barka, proti zakonu. V spisih iz te dôbe proslavlja svobodno, čutno ljubezen, zakon pa opisuje kot največje ponižanje, kot sužnji jarem za ženo. Ker znotraj v srcu ni imela miru, zato tudi ni imela obstanka domá pri materi; kmalu se je preselila v Draždane, odkoder je vsako leto napravila kako veliko potovanje, „da bi“, kakor sama piše, „majhno lučico svojega uma prižgala ob veliki luči tam zunaj.“

Grofica Ida Hahn-Hahn.

Prvič je napravila tako veliko potovanje l. 1835., in sicer v gorato Švico, ki jo je obhodila vse križem; naslednje leto je prišla v Avstrijo, kjer se je dalj časa mudila na Dunaju; potem jo je vleklo v romanske dežele, in takó je obšla Italijo, Španijo, Francijo, pa tudi visoko gori na sever je šla, na Dansko in Skandinavsko. V letih 1843. in 1844. je bila v Egiptu, Palestini, Siriji in v Carigradu, l. 1847. pa na Irskem in Angleškem. Vselej, kadar se je vrnila s takega velikega potovanja, ga je popisala v posebni knjigi („Jenseits der Berge“, 2. zv. 1840, popisuje pot v Italijo; „Erinnerungen aus und an Frankreich“, 2. zv., 1842;

„Ein Reiseversuch im Norden“, 1843), ki jo je občinstvo vselej sprejelo z velikim zanimanjem, zlasti pa popis potovanja po Vzhodu („Orientalische Briefe“, dva zv., 1844). Vendar pa ji je ostajalo, ker je delala jako hitro, še vedno mnogo časa med posameznimi potovanji. Kakó izpolniti te presledke? Sedla je k pisalniku in napisala roman iz sodobnega življenja, iz krogov aristokracije. Takó je izšel leta 1838. roman „Ilda Schönholm“, 1839 „Der Rechte“, 1840 „Gräfin Faustine“, 1841 „Ulrich“ (2 zv.), 1843 „Si-

gismund Forster“ in „Die Kinder auf dem Abendberg“, 1844 „Cecil“ (2 zv.), 1845 „Zwei Frauen“ (2 zv.), 1846 „Clelia Conti“, istega leta „Sibylle“ (2 zv.), 1848 „Levin“ (2 zv.) Če še dostavimo, da je l. 1835. prvič javno nastopila s knjižico pesmi „Gedichte“, ki so ji sledile še tri take zbirke, 1836 „Neuere Gedichte“ in „Venezianische Nächte“, 1837 pa „Lieder und Gedichte“, se moramo res čuditi, koliko je napisalo pero te žene. Mogoče je bilo le zató, ker je delala čudovito hitro. Sama pravi nekje, da jej je bilo roman napisati toliko kakor iti na izprehod („wie andere Leute spazieren gehen“). V